

Anexa nr. la ordinul ministrului educației naționale nr. /.....2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

**ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII
CROATE**

Clasele a VI-a – a VII-a

București, 2017

Notă de prezentare

Disciplina *Istoria și tradițiile minorității croate* este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară *Om și societate*, având un buget de timp de o oră/săptămână, pe durata a doi ani școlari (clasele a VI-a și a VII-a).

Prin statutul său, disciplina *Istoria și tradițiile minorității croate* conturează cadrul favorabil pentru ca elevii să înțeleagă trecutul și prezentul comunității etnice din care fac parte și să participe activ la viața socială și culturală a acesteia. Ea promovează valori morale și civice prin intermediul cărora se construiește identitatea și se promovează dialogul intercultural.

Programa are în vedere principiul coexistenței care a marcat profund identitatea românească în ansamblu. Alte două principii complementare, care stau la baza acestei programe sunt multiperspectivitatea și interculturalitatea. Ele implică acceptarea și asumarea unor puncte de vedere diferite asupra unor evenimente comune care sunt interpretate în concordanță cu propriul bagaj cultural și istoric.

Aceste principii pot fi regăsite ca piloni ai educației istorice contemporane atât în documente românești de politică educațională, cât și în documente europene, dintre care cele mai relevante sunt:

- Convenția Cadru pentru protecția minorităților naționale (Consiliul Europei, 1.02.1995)
- Recomandarea Consiliului Europei privind predarea istoriei (15/2001)
- Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC)
- OMECT nr.1529/18.07.2007 privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național
- Carta albă asupra dialogului intercultural (mai 2008)

Programa valorifică achizițiile dobândite în învățământul primar și propune o abordare axată pe dezvoltarea competențelor cheie europene. Opțiunile pe care le face programa școlară constituie elemente de suport pentru cele opt competențe, cu un accent pe cele care vizează *competențele civice și sociale, sensibilizare și exprimare culturală, a învăța să înveți, comunicare în limba maternă*.

Prin modelul de proiectare centrat pe competențe, elevii au mai multe ocazii să învețe împreună, folosind activitățile de învățare pentru a explora, a investiga și evalua probleme și teme, folosind diferite contexte de învățare, noile tehnologii și făcând legătura între diferitele obiecte de studiu.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele disciplinei dobândite de elevi prin studiul realizat în gimnaziu timp de doi ani.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării propuse de programă sunt menite să-i facă pe elevi să conștientizeze apartenența lor la spațiul cultural și istoric în care trăiesc, prin cunoașterea specificității etnice proprii și a contextului național și universal mai larg. Conținuturile sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Modul de abordare propus integrează istoria locală în istoria națională și pe aceasta în istoria universală. Astfel, conținuturile propuse îmbină armonios istoria europeană cu istoria națională, locală și regională.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare, oferind suport pentru proiectarea demersului didactic și pentru realizarea activităților de predare-învățare - evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Competențe generale

- 1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare**
- 2. Explorarea unei varietăți de surse istorice, pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității croate**
- 3. Valorizarea identității culturale prin participarea la viața comunității**

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare

Clasa a VI-a
1.1. Identificarea unor termeni istorici în diverse surse istorice <ul style="list-style-type: none">- căutarea de surse de informare despre o temă istorică pusă în discuție- folosirea unor termeni și noțiuni istorice în redactarea unor enunțuri diferite- completarea unor texte lacunare- povestirea unor evenimente/fapte istorice, utilizând termenii învățați- repovestirea unor legende și povestiri istorice
1.2. Utilizarea termenilor istorici în prezentarea unui fapt istoric <ul style="list-style-type: none">- descrierea unei imagini cu conținut istoric (fotografie, tablou), utilizând corect termenii istorici- imaginarea unor scurte dialoguri istorice respectând terminologie istorică, specifică epocii- prezentarea unor portrete de personalități reprezentative pe baza activității de documentare

2. Explorarea unei varietăți de surse istorice, pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității croate

Clasa a VI-a
2.1. Folosirea unor informații din surse istorice variate pentru a descrie un fapt istoric <ul style="list-style-type: none">- formularea de întrebări în legătură cu vestigii istorice din localitate- realizarea unui scurt eseu despre modul în care elevii au înțeles un anumit eveniment în urma analizei unor surse istorice diferite (texte, fragmente de film documentar), urmărind susținerea unui punct propriu de vedere- analiza unor legende locale privind originea unor denumiri de localități
2.2. Utilizarea informațiilor istorice cu ajutorul resurselor digitale/multimedia, disponibile pentru prezentarea unor teme de istorie <ul style="list-style-type: none">- identificarea pe internet a unor imagini, tablouri, fotografii, relevante pentru o anumită temă istorică- identificarea pe internet a unor informații suplimentare despre un personaj istoric și dezvoltarea lor într-un eseu- căutarea și analizarea unor date statistice

3. Valorizarea identității culturale prin participarea la viața comunității

Clasa a VI-a
3.1. Realizarea prin colaborare a unui proiect pe o temă de istorie <ul style="list-style-type: none">- realizarea de către grupe de elevi a unui portofoliu, privind elemente de tradiții culturale și patrimoniu local- participarea la aniversarea/comemorarea unui eveniment istoric și valorificarea experienței personale prin realizarea unui portofoliu sau eseu- comentarea factorilor determinanți care contribuie la realizarea unor creații culturale
3.2. Descrierea rolului unor personalități/grupuri, în derularea faptelor istorice <ul style="list-style-type: none">- realizarea unor dezbateri de idei pe tema impactului unei anumite personalități asupra derulării unui eveniment istoric- descrierea în paralel, prin comparație, pe baza surselor istorice a două personalități istorice- prezentarea impresiilor după vizite la muzee și case memoriale

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi*
Originea și evoluția culturală a croaților	<ul style="list-style-type: none"> - Indoeuropeni, vechii slavi, migrația slavilor (602 trecerea Dunării în sud, în Peninsula Balcanică), slavii de sud, geneza etnică a croaților - Stabilirea comunităților croate din România. Croații din Caraș-Severin (cele șapte sate carașovenești și croații din Tirol). Croații din Timiș (Recaș, Checea și Cenei) și Arad (Lipova)
Statul medieval croat	<ul style="list-style-type: none"> - Întemeierea statului medieval croat și evoluția acestuia - Primii voievozi și regi croați (Trpimir, Branimir, Tomislav și Zvonimir). - Pacta conventa, 1102 - Croația în cadrul regatului medieval ungar – Banatul Croației - Republica Dubrovnik. Croații din Bosnia și Herțegovina
Expansiunea otomană. Luptele cu turcii. Integrarea Croației în Imperiul Habsburgic	<ul style="list-style-type: none"> - Expansiunea Imperiului Otoman în Europa centrală. Mari bătălii între croați și turci: Câmpia Krbava, 1493 și Sisek, 1593. Expansiunea Imperiului Habsburgic în nord-vestul Peninsulei Balcanice. Parlamentul croat de la Cetin 1527 – aderarea la Imperiul Habsburgic
Spațiul croat la începuturile modernității	<ul style="list-style-type: none"> - Valuri de migrații ale populației croate în alte zone ale Imperiului Habsburgic - Absolutismul luminat: reformismul imperial habsburgic
Evoluția culturală a comunității croate	<ul style="list-style-type: none"> - Începutul scrisului în limba croată - Primele inscripții și documente: Bascanska ploca, Misal po zakonu Rimskoga dvora, Povaljska listina, Red i zakon sestara dominikanki și Rocki abecedari, Inscriptia Branimir, 888
Cultură și religie la croații din Banat	<ul style="list-style-type: none"> - Franciscanii și lezuiții - Misionarism și înființare de școli
Tradiții și obiceiuri la croații din Banat	<ul style="list-style-type: none"> - Meșteșuguri tradiționale și economie rurală - Arta populară: olăritul, broderiile
Portul popular	<ul style="list-style-type: none"> - Specificul local și zonal al portului popular carașovenesc - Diferențieri stilistice în cadrul portului popular carașovenesc; asemănări și deosebiri față de portul popular din Croația - Portul popular al croaților din Tirol, Recaş, Checea, Lipova, Cenei

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare

Clasa a VII-a
1.1. Utilizarea corectă a termenilor istorici în comunicarea orală și scrisă <ul style="list-style-type: none">- reformularea adecvată a termenilor istorici folosind sinonimia și parafrazarea într-o prezentare scrisă sau orală, pe o temă de istorie- identificarea corectă în text a termenilor specifici unui domeniu de activitate (medicină, știință, etc.)
1.2. Utilizarea coordonatelor de timp și spațiu din sursele istorice în prezentarea unui fapt istoric <ul style="list-style-type: none">- organizarea cronologică a datelor cuprinse într-un izvor istoric- organizarea, după criteriul geografic, a localităților prezentate într-un text- comentarea informațiilor oferite de cărți poștale și/sau fotografii din colecția familiei, reprezentând localități cu populație de etnie croată

2. Explorarea unei varietăți de surse istorice, pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității croate

Clasa a VII-a
2.1. Identificarea cauzelor/consecințelor în prezentarea unui fapt istoric <ul style="list-style-type: none">- identificarea și explicarea relațiilor cauză/efect dintre faptele și evenimentele istorice prezentate într-un text- conceperea, în urma unor dezbateri pe grupe de elevi, a unor alte posibile derulări ale unui fapt istoric, dacă anumite condiții factuale ar fi fost diferite (construirea unor scenarii de tip if history)- discuții în grupuri de elevi despre atitudini ale participanților la evenimente istorice
2.2. Promovarea colaborării și a competiției prin realizarea unui proiect pe o temă de istorie <ul style="list-style-type: none">- organizarea unui concurs între grupe de elevi pe tema prezentării și descrierii unui monument de patrimoniu- organizarea unui concurs de interviuri realizate prin tehnicile istoriei orale, cu persoane din comunitatea locală, participante la un anumit eveniment istoric- documentare pentru o activitate de proiect pe tema imaginii celuilalt

3. Valorizarea identității culturale prin participarea la viața comunității

Clasa a VII-a
3.1. Utilizarea resurselor digitale/multimedia pentru prezentarea unor teme de istorie <ul style="list-style-type: none">- prezentarea unei teme folosind resurse digitale- identificarea a cel puțin două resurse digitale care permit prezentarea unui fapt istoric- exersarea căutării unei informații istorice cu ajutorul unor enciclopedii virtuale de tip Wikipedia
3.2. Formarea imaginii pozitive despre sine și ceilalți <ul style="list-style-type: none">- analiza unor surse de presă dintr-o anumită perioadă, care conțin informații și aprecieri pozitive despre minoritatea croată din România- prezentarea ca studiu de caz a unei personalități croate contemporane, recunoscute pe plan mondial, în diverse domenii- inițierea unor colaborări cu școli din alte regiuni

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi*
Croația în epoca modernă	<ul style="list-style-type: none"> - Revoluția de la 1848. Banul Josip Jelacic - Dualismul austro-ungar. 1868 – înțelegerea croato-maghiară. Proiecte de federalizare a imperiului
Primul Război Mondial	<ul style="list-style-type: none"> - Croații în primul război mondial - Croații din România și Marea Unire din 1918
Perioada interbelică și Al Doilea Război Mondial	<ul style="list-style-type: none"> - Croația în cadrul Regatului sârbo-croato-sloven (1918) și apoi a Jugoslaviei (1929); 1939 – Banovina Autonomă a Croației - Mișcarea ustașilor și Croația în al doilea război mondial
Perioada postbelică	<ul style="list-style-type: none"> - Croația în cadrul Jugoslaviei - Diaspora croată - Reînființarea statului croat (1992) și războiul de independență (Domovinski rat)
Cultura și școala în timpul regimului comunist	<ul style="list-style-type: none"> - Instituții de învățământ - Ansambluri folclorice și viața culturală
Croații din România după 1989	<ul style="list-style-type: none"> - Viață culturală - Evoluția învățământului - Relații și schimburi interculturale cu statul croat - Organizațiile croaților din România
Comunitatea tradițională sub impactul modernizării	<ul style="list-style-type: none"> - Impactul industrializării din timpul regimului comunist - Perioada post-decembristă și migrația externă a forței de muncă, consecințe social-economice și demografice - Impactul noilor tehnologii asupra spațiului tradițional
Mari sărbători tradiționale	<ul style="list-style-type: none"> - Sărbători religioase ale comunității - Tradiții și obiceiuri legate de viață de familie și marile momente ale existenței

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

Sugestii metodologice

Prin intermediul componenteii sugestii metodologice, programa școlară pentru disciplina *Istoria și tradițiile minorității croate* asigură orientarea activității profesorului în ceea ce privește formarea competențelor specifice și proiectarea demersului didactic.

Proiectarea activității didactice

Lectura personalizată a programei școlare are scopul de a identifica modalitățile concrete de aplicare a programei școlare la un context educațional specific. Documentele de proiectare elaborate de către profesor (planificarea calendaristică și proiectul unității de învățare) oferă profesorului răspunsuri la următoarele întrebări:

- În ce scop voi face? (sunt identificate, în acest fel, competențe în cadrul respectivei unități de învățare);
- Cum voi face? (sunt determinate activitățile de învățare; activitățile de învățare pot fi selectate dintre exemplele oferite de programa școlară sau pot fi propuse de către fiecare cadru didactic)
- Ce conținuturi voi folosi? (sunt selectate, concretizate și organizate conținuturile);
- Cu ce voi face? (sunt analizate resursele, de exemplu, resurse materiale, inclusiv resurse TIC, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);
- Cât s-a realizat? (se stabilesc instrumentele de evaluare care trebuie să evidențieze progresul înregistrat de fiecare elev în raport cu el însuși pe parcursul dobândirii competențelor prevăzute de programă).

„Marele război” și Unirea de la 1 Decembrie 1918 poate fi un exemplu de unitate de învățare căreia i se alocă 5 ore (o oră va fi destinată evaluării finale). Realizarea unui proiect al acestei unități de învățare are ca punct de plecare programa școlară. De asemenea se pot folosi și lucrările: *Povjest hrvatskoga naroda* (Macan Trpimir, Zagreb, 1999); *Suvremena politička povjest* (Matković Hrvoje, Zagreb, 1999); *Die Bosniaken kommen* (Schachiger Werner, Graz, 1994).

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
<p>1. Croații în Primul Război Mondial:</p> <ul style="list-style-type: none"> - principalele evenimente militare de pe frontul balcanic - participarea recruților croați în armata Austro-Ungară - destructurarea imperiului dualist, mișcările naționale și revoluționare, crearea Regatului Sârbo-Croato-Sloven, Adunarea Populară de la Zagreb 1918 	<p>2.1. 2.2. 3.1.</p>	<p><i>Pe baza unor fișe de lucru individuale, conținând fragmente de text istoric, elevii vor identifica aspecte privind cauzele, caracterul și cronologia Primului Război Mondial</i></p> <p><i>Folosind metoda SINELG, elevii vor analiza un text de specialitate de pe internet legat de participarea militarilor croați în Primul Război Mondial. În tabel elevii vor completa sub coordonarea profesorului rubricile legate de informații cunoscute, informații necunoscute (noi) acceptate, informații în contradicție cu ceea ce știa elevul și informații care necesită documentare suplimentară</i></p> <p><i>Pornind de la un text istoric (din cartea Die Bosniaken kommen), elevii vor realiza un jurnal cu dublă intrare în care vor analiza evoluția stărilor de spirit și atitudinilor militarilor croați, bosniaci și</i></p>	<p>Fișe de lucru tematice</p> <p>Texte din lucrările Macan, Trpimir: <i>Povjest hrvatskoga naroda</i>, Zagreb, 1999 și <i>Die Bosniaken kommen</i>, Schachiger Werner, Graz, 1994</p> <p>Resurse digitale: https://hr.m.wikipedia.org/wiki/Povjest_hrvatskoga_naroda</p> <p>0st/prvi-svjetski-rat-20st</p> <p>Hrvatska u Prvom svjetskom ratu 1916-1917</p> <p style="text-align: right;">2 ore</p>	<p>Oferirea de feed-back pentru lucrările realizate individual și în grup</p> <p>Valorificarea tabelului rezultat pentru a formula întrebări de verificare a înțelegerii</p> <p>Interevaluare pe baza unor criterii asumate la nivelul clasei</p>

		<p>sloveni din armata Austro-Ungară</p> <p>În urma vizionării unui film documentar de pe YOUTUBE, elevii vor realiza un eseu de cinci minute în care vor analiza echipamentul militar, armamentul și uniformele de epocă</p>		
<p>2. Croații din România și Marea Unire din 1918</p> <p>- croații carașoveni și Marea Unire de la 1918 reflectată în memorialistică</p> <p>- Rezoluția Marii Adunări Naționale de la Alba - Iulia 1 Decembrie 1918</p>	<p>2.1.</p> <p>2.2.</p> <p>3.1.</p>	<p>Analiza în grup a unor însemnări zilnice ale unor țărani croați, contemporani ai evenimentelor, pentru a înțelege percepția croaților carașoveni asupra evenimentului Marii Uniri din 1918</p> <p>Lecturarea textului Rezoluția de la Alba-Iulia, în format digital, pentru a explora aspectele legate de problematica drepturilor minorităților și alte principii democratice pe care le promovează documentul</p> <p>Culegerea tuturor punctelor de vedere prin metoda gândiți-lucrați în perechi-comunicați</p> <p>Descrierea atmosferei de la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia, pornind de la fotografiile de epocă</p>	<p>Resurse digitale www.history.ro/exclusiv.../cum-s-facut-romania-mare-1918-documentele-marii-uniri</p> <p>Activitate de grup urmată de activitate frontală</p> <p>Fișă de lucru individuală Activitate individuală urmată de activitate de grup</p> <p>2 ore</p>	<p>Oferirea de feed-back pentru lucrările realizate individual și în grup</p>
Evaluare	<p>2.1.</p> <p>2.2.</p>	<p>Realizarea unui plan de discuție cu tema <i>Starea de spirit a participanților la Adunarea Națională</i>, pornind de la sursele istorice analizate pe parcursul lecțiilor</p>		

Elaborarea strategiilor de predare-învățare-evaluare

Orientarea demersului didactic pornind de la competențe determină utilizarea unor strategii didactice care pun accent pe:

- construcția progresivă a cunoștințelor, consolidarea continuă a capacităților, dezvoltarea creativității elevilor;
- dezvoltarea personală a elevilor prin cultivarea capacității elevului de a se autoevalua, prin dezvoltarea spiritului reflexiv și autoreglarea învățării;
- abordări flexibile și parcursuri didactice diferențiate;
- abordări inter și transdisciplinare.

Pentru disciplina *Istoria și tradițiile minorității croate*, profesorul va avea în vedere utilizarea unor metode active care pot contribui la:

- crearea unui mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă;
- înțelegerea modului în care concepte specifice sau lanțuri operaționale specifice domeniului se pot aplica în viața de fiecare zi;
- exersarea lucrului în echipă, a îndeplinirii unor roluri specifice în grupuri de lucru, a cooperării cu persoane diferite în realizarea unei sarcini de lucru;
- realizarea unor conexiuni cu achiziții dobândite de către elevi prin studiul altor discipline de învățământ (de exemplu, istorie, geografie, cultură civică, literatură etc.);

- utilizarea, în activitatea didactică, a calculatorului ca mijloc modern de instruire, care să permită utilizarea tehnologiei informației și a comunicațiilor, în vederea desfășurării unor lecții interactive, atractive.

Având în vedere contextele de învățare prezentate, valorificarea *istoriei orale* prin discuții, desfășurate în clasă sau în afara clasei (cu ocazia vizitei la un monument istoric sau etnografic sau a vizitei la muzeu) reprezintă o bună ocazie pentru implicarea elevilor în demersul de învățare.

Istoria orală vizează investigarea istorică prin intermediul istoriei trăite de protagoniști ca alternativă și complement la „marea istorie” scrisă. Acest tip de abordare a trecutului acordă o atenție deosebită rolului jucat de memorie și de construcția discursului memorialistic. Interviuul este principalul instrument de lucru în cercetarea de istorie orală, construit pe baza unui ghid de interviu, care rezultă în urma dialogului dintre istoricul intervievator și martorul intervievat, care narează experiențe din trecut, așa cum sunt ele păstrate în memoria individuală. Valorificarea istoriei orale contribuie la promovarea istoriei locale, la dezvoltarea spiritului critic al elevilor și la comunicarea dintre generații.

Folosirea legendelor locale în ora de istorie constituie o experiență de învățare care contribuie la înțelegerea modului în care trecutul influențează prezentul, în plan personal sau comunitar. Croații Carașoveni (sau Crașoveni) locuiesc în șapte sate din județul Caraș-Severin, în apropierea Reșiței. Pe lângă aceștia, minoritatea croată din România mai este formată și din Šokci štokavci - štokavieni, Pokupci, Turopoljci - kajkavieni și Brinjaci - čakavieni. Fiecare localitate croată din România, are o legendă locală proprie, legată de denumirea localității. Ca exemplu, vom menționa opinii legate de denumirea celei mai populate localități croate din România - Carașova, o localitate aflată într-o vale prin care curge râul Caraș, de unde unii localnici consideră că și provine numele localității. Alte surse susțin că localitatea a primit numele după o cetate foarte veche cunoscută sub denumirea de Cetatea Carașului, sau mai târziu, de Turski Grad, respectiv Karaș Grad (oraș regesc).

Discuțiile în jurul denumirii acestei localități poate fi o ocazie pentru a explora alte surse care pot fi utilizate în înțelegerea diferitelor etnii care au locuit de-a lungul timpului. Așa se explică și denumirea orașului Reșița (Ricița - râuleț), prin care curge râul Bârzava (brz, brza- rapid, rapidă).

Contexte și exemple de evaluare continuă și sumativă

Evaluarea este o activitate complexă care vizează procesele și produsele învățării, fiind foarte importantă deopotrivă pentru profesor și pentru elevi. Prin evaluare, profesorul urmărește modul în care sunt dobândite competențele prevăzute de programă, iar elevii, prin feedback și autoevaluare, pot afla despre propriul proces de învățare.

Modalitățile de evaluare folosite pentru a aprecia cât de bine stăpânesc elevii o competență sunt numeroase: de la răspunsuri scurte la întrebări punctuale, care consolidează cunoașterea dobândită, la lucrări practice realizate individual sau în grup, pe parcursul activităților, cu o deschidere către lumea reală. Asemenea exemple sunt: construcții murale, expoziții, fotografii, audiții și înregistrări video.

Experiențele de învățare în context nonformal și informal pot completa paleta de activități autentice. Elevii ar trebui încurajați să desfășoare activități de voluntariat prin care dezvoltă competențe legate de piața muncii: utilizarea resurselor, abilități interpersonale, folosirea tehnologiei, înțelegere culturală. De exemplu, se poate realiza o călătorie în trecut prin intermediul monumentelor istorice păstrate: clădiri școlare, biblioteca, parohii, biserici, monumentul eroilor.